

Кримінального кодексу України „Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут” / О.Климчук // Юридичний радник. – 2006. – №2. – С.102-105.

6. Інформатика та комп'ютерна техніка : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академвидав», 2002. – 320 с.

Ніколаєва Елла Василівна
курсант 3 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ
Науковий керівник: Шаблистий В.В.
кандидат юридичних наук, доцент

НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПРОФІЛАКТИКА

Насильство в сім'ї є вельми актуальною і достатньо дослідженою проблемою. На жаль, необхідно констатувати, що сім'я як осередок суспільства без підтримки держави, її інституцій не завжди спроможна виконувати свою головну функцію – забезпечення належного добробуту та виховання дітей. Тому не буде перебільшенням твердження, що специфічна сфера суспільних відносин, які виникають у зв'язку з насильством в сім'ї, продовжує перебувати в кризовому стані. На тлі несприятливої демографічної ситуації спостерігається погіршення рівня та якості життя української родини, що суттєво обмежує її можливості щодо реалізації природних і соціальних функцій.

Проблема насильства в сім'ї примушує говорити про себе на повний голос. Дослідження, що проводяться в Україні, також підтверджують надзвичайну гостроту проблеми та поширення різних форм насильства в українських сім'ях [3, с. 97-100].

Важливо наголосити, що у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) ми не знайдемо статті, яка передбачає відповідальність саме за вчинення насильства в сім'ї, така відповідальність існує за окремі види насильства, що мають ознаки злочину: тілесні ушкодження різної тяжкості, побої, мордування, згвалтування тощо.

Домашнє насильство – це проблема, яка часто замовчується сім'ями. Але від мовчання ситуація не вирішується, а навпаки – образи переростають у бійки, тривожність – у депресію, страх – в апатію. Насильство – це проблема всієї сім'ї, але найбільш від нього страждають жінки.

Домашнє насильство носить прихований характер: не лише кривдник, але й жертва нерідко докладають усіх зусиль, щоб не «виносити сміття з хати», або через сором, або через страх, безпорадність, відчуття неможливості змінити будь-що на краще, а інколи – просто через незнання. Гострота цієї проблеми свідчить про соціально нездорову моральну атмосферу. Ми вже звикли бачити різні види насильства в засобах масової інформації, на телебаченні, та в кіно [4, с. 19-23].

Міністерство у справах сім'ї, молоді і спорту називає такі фактори проявів насильства в українських родинах:

- психологічні (психічні розлади, високий рівень агресії, власний негативний досвід дитинства, низька самооцінка кривдника);
- соціальні (стереотипність уявлень про ролі у сім'ї і виховання дітей, високий рівень алкоголізації населення, поширення наркоманії);
- економічні (зниження рівня життя значної частини населення, соціально-побутова невлаштованість, безробіття).

Водночас саме проблема насильства у сім'ї є причиною таких глобальних явищ як:

- ✓ бездоглядність і бездомність дітей;
- ✓ зростання кількості розлучень;
- ✓ формування насильницького менталітету нації;
- ✓ жебракування;
- ✓ втрата загальнолюдських цінностей любові й порозуміння [5, с. 33-36].

Насильство в родині також є одним із чинників, що підштовхують до скоєння правопорушень.

Однією з головних особливостей домашнього насильства є те, що воно являє собою систематично повторювані дії. Це відрізняє його від конфлікту чи сварки. Конфлікт зазвичай має за основу певну конкретну проблему, яку можна вирішити. Домашнє насилля відбувається з метою заволодіння владою і повного контролю над жертвою.

Другою принциповою відмінністю домашнього насильства, яка посилює психологічну травму, є те, що кривдник і потерпіла особа – близькі люди.

Третя особливість домашнього насилля виражається в тому, що воно має гендерну основу. За офіційними даними найчастіше жертвами насильства виступають жінки [6, с. 98-101].

Також характерною особливістю насильства є циклічність і поступове посилення його актів. Починатися все може з критики, далі почнуться приниження, ізоляція, ляпас, удар, регулярні побиття, а інколи все призводить до жахливих наслідків – смерті.

Зазвичай виділяють такі форми насильства в сім'ї: фізичне, сексуальне психологічне, ізоляція, обмеження свободи пересування, економічне. Окремо можна відзначити зневаження інтересами дитини (відсутність їжі, медичної допомоги, навчання тощо).

Насильство – це не лише фізичні дії щодо жінки або дитини, які завдають болю чи травм. Воно може бути і психологічним. Існують такі форми насильства:

1. домашнє (насильство в сім'ї);
2. фізичне (побої, інші форми спричинення тілесних ушкоджень);
3. психологічне (словесні образи, погрози, приниження тощо);
4. економічне (заборона працювати або примушування залишити роботу, повний контроль за витратами жінки);
5. сексуальне (нав'язаний сексуальний контакт) [7, с. 48-51].

Достовірної статистики про реальні прояви насильства в родині немає, оскільки це явище є найчастіше приховуваною формою насильства.

За інформацією МВС України, лише у 2009 році було поставлено на облік понад 50 тис. осіб, які вдавалися до насильства в родині.

Протидія цьому явищу була розпочата із прийняттям Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», який набув чинності у березні 2002р.

Відповідно до цього закону, заходи із запобігання насильству в родині покладені на спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї (ці функції виконує Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту і його місцеві підрозділи), службу дільничих інспекторів міліції, кримінальну міліцію у справах неповнолітніх, органи внутрішніх

справ, органи опіки і піклування, спеціалізовані заклади для жертв насильства у сім'ї (зокрема, кризові центри) [8, с.7-11].

Сьогодні робота із запобігання насильства у родині спрямована переважно на надання допомоги постраждалим і застосування санкцій щодо агресора, тобто на подолання причин насильства, а не на попередження цього явища. Проте, для того, аби розв'язати таку проблему, необхідно ліквідувати і причини її виникнення. Це немов ремонт будинку: ми маємо не тільки підлатати дах і стіни, а й у першу чергу – зміцнити фундамент. Фундамент – це родина.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // Відомості Верховної ради України. - 1996. - №30
2. Кримінальний кодекс України. – С.: ТОВ «ВВП НОТІС», 2012. – 176 с.
3. Скорикова В. Кримінальна відповідальність за вчинення насильства в сім'ї / В. Скорикова // Вісник Прокуратури. – № 11 (125). – 2011. – С. 97-100.
4. Аніщук Н. В. Еволюція прав жінок у контексті викорінення гендерного насильства / Н. В. Аніщук // Держава і право. – 2008. – 1(39). – С. 19-23.
5. Павленко Ю. О. Удосконалення системи попередження насильства в сім'ї / Ю. О. Павленко // Кримінальне право України. – №11. – 2006. – С. 33-36
6. Тронова М. В. Семинар «Домашнее насилие: психологический и правовой аспекты»// Психология зрелости и старения. – 2009. – № 3. – С. 98-101.
7. Міленко В. Жінки і діти, які зазнали насилля в сім'ї: Робота психологічної та соціальної служби: завдання, форми і перспективи // Психолог. (Шкільний світ), 2010. – №35/36. – С. 48-51.
8. Науменко О. Про насильство в сім'ї / О. Науменко // Психолог. – 2010. – № 6. – С. 7-11.

Огородник Вероніка Русланівна

курсант 3 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ
Науковий керівник: Шаблюстий В.В.
кандидат юридичних наук, доцент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОГРОЗИ В НАУЦІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Характерною рисою діючого кримінального законодавства є наявність значної кількості оціночних ознак. Незважаючи на різне розуміння їх юридичного значення, практично всіма авторами визнається, що саме оціночні ознаки Кримінального закону є одними з головних обставин, що перешкоджають однаковому застосуванню самого карного законодавства.

Одним з найпоширеніших оцінних понять в Кримінальному кодексі (далі – КК) України є погроза, оскільки вживається більше, ніж в 50 назвах, частинах та примітках до статей чинного кримінального закону [2, с. 184].

Слід зазначити, що неоднозначне законодавче конструювання погрози як кримінально значимої ознаки ускладнює теоретичне розуміння й практичне застосування цих норм, породжуючи суперечливу судову практику.

Більшість науковців виділяють такі вид погрози: погроза заподіянням тяжкого тілесного ушкодження та погроза застосуванням фізичного насильства. Оскільки вони є оціночними та конкуруючими поняттями, зазначимо, що для повного визначення їх кримінально-правової характеристики, слід розглянути зміст цих термінів, та розкрити їх суть за допомогою роз'яснення ознак.

Таким чином, головними ознаками цих двох понять є наступні: